

ԽՍՀՄ ԺՈՂԿՈՍԻՈՐԻԶԻՆ ԿԻՑ

ՄԹԵՐՄԱՆ ԿՈՄԻՏԵՅԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԴԲՈ-100

Հ Ր Ա Հ Ա Ն Գ

ԿՈՒՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ
ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ 1935 թ.
ԲԵՐԲԵՑ ԴԵՏՈՒԹՅԱՆԸ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿԱՐԳՈՎ
ՀԱՅԱՀԱՏԻԿ ՀԱՆՁՆԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԽՍՀՄ
ԺՈՂԿՈՍԻՈՐԻԶԻ ՅԵՎ ՀԱՄ Կ(Բ)Կ ԿԵՆՏԿՈՄԻ
ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ ԿՅԱՆԲՈՒՄ ԿԻՐԱՌԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

38

Խ-11

ՍԵՐԵՎԱՆ 1935

388
Խ-11
uy

Հ Ի Ո Վ Ա Ն Գ

Կոլեկտորայուցների ու անհատական օճեկայուցների
կողմից 1936 թ. բերից պետությանը պահանջի կարգով հացա-
հատիկ հանձնելու վերաբերյալ ԽՍՀՄ ժողկոմխորհի յեվ Համ Կ(բ) Կ
Կենտկոմի վորոշումը կյանքում կիրառելու մասին

ԿՈԼԵԿՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՁՄՓԵՐԸ ՀԱՇՎԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

1. Պետությանը հացահատիկի պարտադիր հանձնման
չափը յուրաքանչյուր կոլտնտեսության համար հաշվում է
ԽՍՀՄ ԺԿԽ-ին կից Մթերման Կոմիտեյի շրջանային
լիազորը:

2. Պետությանը պարտադիր կարգով հացահատիկ
հանձնելու հաշվարկը կատարվում է հետևյալի հիման վրա.

ա) ըստ հացահատիկային ժապուլթների (կուլտու-
րաների) գարնանացանի և աշնանացանի պլանների, վոր
հաստատված են ավյալ կոլտնտեսության համար շրջաբ-
նում կողմից.

բ) մի հեկտարից հացահատիկի հանձնման այն նոր-
մաների համաձայն, վորոնք հաստատված են ԽՍՀՄ ԺԿԽ-ին
կից Մթերման Կոմիտեյի կողմից և հրապարակված են
ՀՍԽՀ ԺԿԽ-ի և ՀԿ(բ) Կենտկոմի վորոշումով ավյալ վար-
չական շրջանի ՄՏ կայանների կողմից սպասարկվող կոլտըն-
տեսությունների համար առանձին և ՄՏ կայանների կող-
մից չսպասարկվող կոլտնտեսությունների համար առանձին:

3. Յուրաքանչյուր կոլտնտեսության համար կիրառ-
վում է հացահատիկի պարտադիր հանձնման միայն մեկ
նորմա՝ կամ ՄՏ կայանների կողմից սպասարկվող կոլտըն-

1008
36874
3976

տեսութիւնները համար սահմանված նորման, կամ ՄՏ կայանների կողմից չսպասարկվող կոլտնտեսութիւնները համար սահմանված նորման:

4. Կոլտնտեսութիւնները համար հացահատիկի պարտադիր հանձնման չափը վորոշելուց առաջ, ԺԿԽ-ի Մթերման Կոմիտեյի շրջանային լիազօրները պարտավոր են կազմել իրենց շրջանի բոլոր կոլտնտեսութիւնները ցուցակը, բաժանելով նրանց՝ ՄՏ կայանների կողմից սպասարկվող և ՄՏ կայանների կողմից չսպասարկվող կոլտնտեսութիւնները, մատնանշելով յուրաքանչյուր կոլտնտեսութիւն համար աշխանացան ու գարնանացան մշակույթների պլանները, առանձնացնելով ցորենը:

Պարտավորութիւնները հաշվելուց առաջ կոլտնտեսութիւնների ցուցակը պետք է ստուգված լինի յերկու կողմից, թե՛ արդյոք համապատասխանում է բոլոր կոլտնտեսութիւնների ցանքերի գումարն ամբողջովին վերցրած՝ ավյալ շրջանի կոլտնտեսութիւնների համար հանրապետութիւն կողմից հաստատված ցանքերի պլանին, ինչպես բոլոր հացահատիկային մշակույթների վերաբերյալ, այնպես եւ ցորենի վերաբերյալ առանձին. յերկրորդ՝ համապատասխանում է արդյոք ՄՏ կայանների կողմից սպասարկվող կոլտնտեսութիւնների ցանքի պլանների գումարը հանրապետութիւն կողմից այդ կոլտնտեսութիւնների համար հաստատված ցանքերի պլանին:

Ծանոթութիւն. — Պարտադիր հանձնումը տարածվում է տարեկանի, ցորենի, բակլային կուլտուրաների (սիսեռ, վոսպ, լոբի և այլն) և այլ մշակույթների ցանքերի վրա (գարի, վարսակ, ցորեն, կորեկ, հնդկացորեն, յեգիպտացորեն, հաճար և այլն):

Կերային խտաբույսերի, սորգո, բանջարանոցային, տեխնիկական, ձիթենու և այլն ցանքերը, պետութիւնը հացահատիկի պարտադիր հանձնման չափերը վորոշելու ժամանակ հաշվի չեն առնվում:

5. ՄՏ կայանների կողմից սպասարկվող կոլտնտեսութիւնների ցուցակը սահմանելու ժամանակ ԺԿԽ-ի Մթերման Կոմիտեյի լիազօրները պետք է ղեկավարվեն.

ա) կոլտնտեսութիւն և ՄՏ կայանի միջև արտադրական սպասարկման համար յեղած պայմանագրերի հիման վրա, այսինքն՝ ՄՏ կայանի կողմից 1935 թ. բերքից բնավարձով վարձատրվող աշխատանքներ կատարելու համար:

բ) նրանով, վոր ՄՏ կայանների կողմից սպասարկվող կոլտնտեսութիւնների համար հանձնման սահմանված նորմաները տարածվում են միայն այն քանակութիւնը կոլտնտեսութիւնների վրա, վորոնց աշխանացան և գարնանացան մշակույթների ցանքերի պլանների ընդհանուր գումարը չի գերազանցում ցանքերի այն պլանները, վոր հաստատված են ՀՍԽՀ Ժողկոմխորհի կողմից՝ ՄՏ կայանների կողմից սպասարկվող կոլտնտեսութիւնների համար:

Ծանոթութիւն. — 1. Այն դեպքում, յերբ շրջանների միջև գոյութիւն ունեցող պայմանագրերով ընդգրկված կլինեն այնպիսի քանակութիւն կոլտնտեսութիւններ, վորոնց ցանքերի ընդհանուր տարածութիւնը աւյալ շրջանի համար սահմանված պլանից աւելի յե, ԺԿԽ-ի Մթերման Կոմիտեյի շրջանային լիազօրը պարտավոր է այդ ժապին հայտնել հանրապետական լիազօրին և այդպիսի դեպքերում ղեկավարվել նրա ցուցումներով:

2. Այն կոլտնտեսութիւնների նկատմամբ, վորոնք կրասպասարկվեն պարտավորագրերը հանձնելուց հետո նոր կազմակերպված ՄՏ կայանների կողմից, շրջանային լիազօրը պարտավոր է պարտավորագրերը փոխել նորերով՝ ՄՏ կայանների կողմից սպասարկվող կոլտնտեսութիւնների համար վորոշված նորմաներով միայն այն դեպքում, յեթե ՄՏ կայանների և կոլտնտեսութիւնների միջև կնքված կլինեն արտադրական պայմանագրեր, վորոնցով նախատեսվում են 1935 թ. բերքից բնավարձով վարձատրման յենթակա աշխատանքներ, և նախատեսված է կոլտնտեսական հացահատիկի կալումը ՄՏ կայանի կալսիչ մեքենայով:

3. Այն շրջաններում, վորտեղ ՄՏ-ները կազմակերպվել են բերքահավաքի ընթացքում և կոլտնտեսութիւններում

կատարում են միայն կալսման աշխատանքները, հիշյալ կոլտնտեսություններն ստանում են պարտավորագիր՝ յեկնելով ՄՏԿ-ները կողմից սպասարկվող կոլտնտեսների համար սահմանված նորմաներով միմիայն այն դեպքում, յեթե ՄՏԿ կատարած կալսումը կազմում է տվյալ կոլտնտեսությունից ունեցած հացահատիկի ցանքի 50%-ից վոչ պակաս: Իսկ յեթե նոր կազմակերպված ՄՏԿ-ի կատարած կալսումը տվյալ կոլտնտեսության հացահատիկի ամբողջ ցանքի 50%-ից պակաս է, այս դեպքում պարտավորագրերն ստանում են ՄՏԿ-ի կողմից չսպասարկվող կոլտնտեսությունների նորմաներով:

4. Կոլտնտեսությունների և ՄՏ կայանների միջև կնքած ագրոնոմիական, կուլտ-կենցաղային, կազմակերպչական և այլ սպասարկման պայմանագրերը, վորոնց համար բնավարձի կարգով վարձատրություն չի պահանջվում, իրավունք չի տալիս նման կոլտնտեսությունների նկատմամբ կիրառելու ՄՏ կայանների կողմից սպասարկվող կոլտնտեսությունների համար սահմանված հանձնման նորմաները:

6. Այն դեպքում՝ յերբ կհաստատվի, վոր այս կամ այն կոլտնտեսությունը, վոր ՄՏ կայանի հետ կնքած պայմանագրերը ունի արտադրական սպասարկման համար, առկայն փաստորեն արտադրականապես չի սպասարկվում ՄՏ կայանի կողմից, և այդ կոլտնտեսության բերքի կալսումը ՄՏ կայանի կողմից չի կատարվում, — շրջանային լիազորը ՄՏ կայանի և կոլտնտեսությունից միջև կնքած պայմանագիրը վերացնելու համար հայտնում է ժողկոմ-խորհի Մթերման Կոմիտեյի Հայաստանի լիազորին:

Այդ հարցը կենտրոնում ՀԺԿ-ի հետ լուծելուց հետո, ժողկոմխորհի Մթերման Կոմիտեյի շրջանային լիազորն անմիջապես վոչնչացնում է մինչ այդ տրված պարտավորագրերը, այդպիսինները փոխարինելով նորով, վորոնք հաշված պիտի լինեն ՄՏ կայանների կողմից չսպասարկվող կոլտնտեսությունների համար սահմանված հանձնման նորմաներով:

7. Յեթե յերկու կոլտնտեսություն միանում են

նրանց պարտավորագրեր հանձնելուց հետո, և յեթե պարզվում է, վոր այդ կոլտնտեսություններից մեկն սպասարկվում է ՄՏ կայանի կողմից, իսկ մյուսը չի սպասարկվում, միացյալ (խոշորացած) կոլտնտեսությունն առաջադրանք է ստանում ՄՏ կայանի կողմից սպասարկվող կոլտնտեսությունների նորմաներով:

Կոլտնտեսությունները յերկու կամ մի քանի կուլտնտեսությունների բաժանվելու դեպքում, յուրաքանչյուր կոլտնտեսության համար առաջադրանքի չափը վորոշվում է, նայած նրան, յե նոր կազմակերպված կոլտնտեսությունն սպասարկվում է կամ չի սպասարկվում ՄՏ կայանի կողմից:

8. Յուրաքանչյուր կոլտնտեսության համար պարտավորագրի չափը հաշվվում է բոլոր հացահատիկային մշակույթների համար ամբողջովին վերցրած, իսկ ցորենի համար՝ առանձին:

9. Կոլտնտեսությունների կողմից առանձին մշակույթների պարտադիր հանձնման չափը հաշվվում է.

ա) ցորենի համար 1934 թ. աշնանը և 1935 թ. գարնանը շրջործկոմի կողմից կոլտնտեսության համար սահմանված ցանքի պլանի հիման վրա, ինչպես և ՀՍԽՀ ԺԿԽ-ի և ՀԿ(բ)Կ Կենտկոմի վորոշման մեջ հրապարակված յուրաքանչյուր շրջանի համար մի հեկտարից այդ մշակույթներին յուրաքանչյուրի հանձնման նորմայի հիման վրա.

բ) «Այլ» հացահատիկային մշակույթների համար, այն է՝ տարեկան, բակլային, վարսակի, գարու, յեգիպտացորենի, կորեկի, հնդկացորենի, հաճարի, սերմացու վիկի, հացահատիկի պարտադիր հանձնման չափը վորոշվում է այն մնացորդով, վոր տրվում է կոլտնտեսության համար բոլոր հացահատիկային մշակույթների առաջադրանքի սահմանված չափից, հանելով կոլտնտեսության համար ցորենի պարտադիր հանձնման սահմանված քանակը:

ՈՐԻՆԱԿ. Կոլտնտեսությունը, պլանների համաձայն, պարտավոր է ցանել՝ աշնանացան մշակույթներ՝ 100 հեկտար, գարնանացան՝ 400 հեկտար: Տվյալ շրջանի մի հեկտարից հանձնելու նորման բոլոր հացահատիկային մշակույթների համար սահմանված է մի հեկտարից 50 կիլոգր:

Այսպիսով, պետությունը հացահատիկի պարտադիր հանձնման ընդհանուր չափը կազմում է՝ 50 կիլոգր. $\times (100 \text{ հեկտար} + 400 \text{ հեկտար}) = 250$ ցենտներ:

Առանձին մշակույթների վերաբերյալ տվյալ կոլտնտեսությունը համար հանձնման չափը հաշվվում է հետևյալ կերպ.

ՅՈՐԵՆԻ ՆԿԱՏԱՄԲ. Կոլտնտեսությունը պլանների համաձայն պետք է ցանի 50 հեկտար աշնանացան ցորեն և 100 հեկտար գարնանացան: Մի հեկտարից ցորենի հանձնման նորման կոլտնտեսությունների համար սահմանված է 60 կլգր., ուրեմն կոլտնտեսությունը պետք է հանձնի 60 կլգր. $\times (100 + 50) = 90$ ցենտ:

ԱՅԼ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՆԵՐԻ ՆԿԱՏԱՄԲ. Կոլտնտեսությունների կողմից հանձնման յենթակա «այլ» (մնացած) հացահատիկի մշակույթների քանակը կազմում է 250—90=160 ցենտներ, վորը հանձնվում այլ մշակույթներով, համաձայն նրանց ցանքսերի տարածություն կամ այդ մշակույթներից վորևե մեկով:

10. Կուլտուրաների համար պետությունը հացահատիկ հանձնելու պարտավորությունները հաշվելու ժամանակ ժողկոմխորհի Միջերման Կոմիտեյի շրջանային լիազորները կարող են հանդիպել հետևյալ դեպքերի.

ա) այլ մշակույթների հանձնման նորմաներն անհամեմատ ավելի բարձր դուրս կգան՝ ինչպես բոլոր հացահատիկային մշակույթների շրջանների համար սահմանված միջին նորմաների նկատմամբ, այնպես էլ բերքատվու-

թյան համեմատությամբ: Այդ դեպքում կոլտնտեսությունը հանձնում է հացահատիկն այն չափով, վոր նշանակված է պարտավորագրում մշակույթների ընդհանուր գումարի համեմատ, ըստվորում կազմակերպությունն իրավունք ունի այլ մշակույթների հաշվին հանձնել հիմնական մշակույթներ.

բ) ամբողջ պարտավորագրերի մեջ մատնանշված հացահատիկի հանձնման չափը լրացվում է ցորենով: Այդ դեպքում այլ մշակույթներ ստանալու հաշվարկ չի կատարվում.

գ) պարտավորագրերի համաձայն, ցորենի հանձնումը, վոր հաշվվում է այդ մշակույթի համար սահմանված նորմայով, գերազանցում է վողջ պարտավորագրերի մեջ մատնանշված ամբողջ հանձնման չափը: Այդ դեպքում ցորենի նորմաներով հաշված հանձնման չափի ու միջին նորմայով հաշված հանձնման չափերի միջև յեղած տարբերությունը հանվում է.

դ) ցորենի հանձնման հաշված չափն իր ամբողջ գումարով այնպիսի քանակություն է կազմում, վորը պակաս է բոլոր մշակույթների համար կոլտնտեսություններից հասանելիք միջին նորմայով հաշված հանձնման ընդհանուր չափից, իսկ այլ մշակույթներ կոլտնտեսությունը չի ցանել: Այդ դեպքում կոլտնտեսությունը հանձնում է «այլ մշակույթներին» ընկնող տարբերությունը ամեն մի ցանկացած հիմնական մշակույթից.

ե) յերբ կոլտնտեսությունը տված է ցանքի պլան մի մշակույթի համար, այդ դեպքում հարկադրումը կատարվում է միջին նորմայով:

11. Մենատնտեսների կողմից թողած և չողտադործված ցանքերը, վորոնք հանձնված են կոլտնտեսություններին կամ այլ հիմնարկություններին, հարկադրվում են մենատնտեսների նորմաներով և ավելացվում է կոլտնտե-

սուժյան տված պարտավորության վրա, վորը յեղել է վորոշված տվյալ կոլտնտեսության համար, համաձայն նրան տրված աշխան և գարնան ցանքերի պլանների:

12. Անպայման արգելվում է հանդիպական պլանների տալը կամ կոլտնտեսությունների վրա հացահատիկ հանձնելու այնպիսի պարտավորություններ դնելը, վորոնք գերազանցում են սահմանված հեկտարային նորմաները. նույնպես արգելվում է հարկադրել կոլտնտեսություններին կողմից 1934 թ. աշնանը և 1935 թ. գարնանը նրանց տված պլանից դուրս կատարված ցանքերը:

II. ՊԱՐՏԱՎՈՐԱԳՐԵՐԻ ԶՄՓԵՐԻ ՀԱՇՎԱՐԿՆ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

13. Յեկնելով անհատական տնտեսությունների համար հանրապետական կազմակերպությունների կողմից սահմանված աշխանացան ու գարնանացան մշակույթների ցանքի պլաններից, շրջործկոմը սահմանում է մենատնտեսների ցանքերի պլաններն ըստ գյուղխորհուրդների՝ անպայման զտելով ցորենը:

14. Այն մենատնտեսների ցանքերը, վորոնց տրված չեն յեղել ցանքի պլան (գաղտնի ցանք), հարկադրվում են համաձայն փաստացի կատարված ցանքի և տվյալ շրջանի մենատնտեսների համար սահմանված նորմաներից 50% -ով ավելի:

15. Անհատական տնտեսությունների կողմից պետությանը պարտադիր կարգով հացահատիկի հանձնման չափերը վորոշելու համար գյուղխորհուրդները, ապրիլի 10-ից վոչ-ուշ, կազմում են տվյալ գյուղխորհրդի գործունեության շրջանի անհատական տնտեսությունների ցուցակները, նրանց մեջ նշելով հեռեւյալ ցուցանիշները.

ա) ցուցակագրվող տնտեսությունների համարներն ըստ կարգի.

բ) տնտեսությունների մշտական համարներն ըստ գյուղխորհուրդների ցուցակների.

գ) անհատական տնտեսության գլխավոր անձի ազգանունը, անունը և հայրանունը.

դ) յուրաքանչյուր անհատական տնտեսության հացահատիկի ցանքի պլանը՝ 1934 թ. աշխանացան մշակույթների ցանքի պլաններն առանձին և 1935 թ. գարնանացանի պլաններն առանձին, զատելով (նրանց թվում) ցորենն առանձին:

16. Ժողկոմխորհի Մթերման կոմիտեյի շրջանային լիազորն անպայման ստուգում է գյուղխորհուրդների կողմից կազմված անհատական տնտեսությունների ցուցակը, նկատի ունենալով, նախ՝ համապատասխանում է արդյոք անհատական տնտեսությունների ցանքի ընդհանուր չափը շրջործկոմի կողմից տվյալ գյուղխորհրդի մենատնտեսների համար սահմանված ցանքի պլանին—ինչպես բոլոր հացահատիկային մշակույթների նկատմամբ, այնպես էլ ցորենի նկատմամբ առանձին, յերկրորդ՝ համապատասխանում է արդյոք շրջանի բոլոր անհատական տնտեսությունների ցանքի պլանների գումարն ամբողջովին վերցրած տվյալ շրջանի անհատական սեկտորի համար հանրապետության կողմից հաստատված ցանքի պլանին:

17. Պարտադիր կարգով գյուղխորհուրդների կողմից ցուցակագրվում են այն անհատական տնտեսությունները, վորոնց հացահատիկային մշակույթների ցանքերի պլաններ են տրված 1934 թ. աշնան և 1935 թ. գարնան համար, նույնպես և այն անհատական տնտեսությունները, վորոնց ցանքի պլան է տրված կամ միմիայն աշխանացան, կամ միմիայն գարնանացան հացահատիկային մշակույթների համար:

Այդպիսի անհատ տնտեսությունները պարտավորվում են պետությանը պարտադիր կարգով հացահատիկ հանձնել:

Մանրություն.— Ցուցակների մեջ չեն մտցվում

ա) այն յերկաթուղային բանվորներն ու ծառայողները,

վորոնք յերկաթուղու ոտարացման շերտում ցանքեր են կա-
տարում և չեն մտնում ցանքերի պլանի մեջ:

բ) անտառային այն պահակները, վորոնց հատկացված
հողամասերը գտնվում են անտառային պահակների կողմից
պահպանվող անտառային տեղամասերի տերիտորիայում,
այն պայմանով միայն, յեթե այդ աշխատողները գյուղում
ցանքեր չունեն:

գ) այն բանվորներն ու ծառայողները, քաղաքացիական
պատերազմի հաշմանդամներն ու թոշակառուները, վորոնք
չեն ուղտվում ցանքային հողամասերից, թեպետ նրանք
ցանքեր են կատարում իրենց բնակավայրերի տնամերձ
հողամասերում:

18. Կուլակային տնտեսություններն առանձնացվում
են, և նրանց համար կազմվում է առանձին ցուցակ. այդ
տնտեսությունների նկատմամբ մեկ հեկտարից հանձն-
ման նորման վորոշվում է 50⁰/₀-ով քարձր հանձնման այն
նորմայի համեմատությամբ, վորը սահմանված է տվյալ
գյուղխորհրդի սահմաններում գտնվող մենատնտեսների
համար:

19. Պետութայնը հացահատիկի հանձնումն այն մենա-
տնտեսների պարտավորագրերով, վորոնք կոլտնտեսութայն
մեջ են մտել բերքահավաքից առաջ, կոլտնտեսութայն համար սահ-
մանված նորմաներով. կոլտնտեսութայն վարչությունը
նման զեպքերում վերցնում է կոլտնտեսութայն մեջ մտած
մենատնտեսներից նրանց հանձնած պարտավորագրերը և
այդպիսիները վերադարձնում է, 1935 թ. հուլիսի 15-ից
վոչ ուշ, Ժողկոմխորհի Մթերման Կոմիտեյի շրջանային լիա-
զորին, վորն այդ պարտավորագրերի փոխարեն կոլտնտե-
սութայն համար դուրս է գրում նոր (լրացուցիչ) պար-
տավորագիր՝ հաշվելով այդ պարտավորագրերի հացահատիկի
հանձնման քանակը՝ յեղնելով տվյալ կոլտնտեսութայն տը-
ված նորմայից և կոլտնտեսութայն մեջ նոր մտած մենա-
տնտեսների հացահատիկային ցանքերի պլաններից:

Անհատական տնտեսությունները, վորոնք կոլտնտեսու-
թյան մեջ են մտել բերքահավաքի կամպանիան սկսելուց
հետո, հացահատիկը հանձնում են իրենք անձամբ, կամ
կոլտնտեսութայն միջոցով՝ նրանց տված պարտավորագրե-
րի համաձայն՝ մենատնտեսների համար սահմանված նոր-
մաներով:

20. Համաժողովենական Ժողկոմխորհի ս. թ. մարտի
3-ի՝ խորհրտնտեսություններում աշխատող մենատնտեսների
մասին յեղած 338 վորոշման համաձայն չեն ստանում
ցանքի պլանային առաջադրանք և ազատվում են պետու-
թյանը հացահատիկ հանձնելուց այն անհատական տնտե-
սությունները, վորոնց՝

ա) տնտեսութայն պետը (ընտանիքի հիմնական աշ-
խատավորը), համաձայն աշխատավորական պայմանագրի,
անցել է մշտական աշխատանքի՝ խորհրտնտեսութայն մեջ և

բ) յեթե այդ տնտեսութայն մնացած բոլոր աշխա-
տունակ անդամները խորհրտնտեսութայն հետ կնքել են
պայմանագրեր սեզոնային աշխատանքների համար:

21. Այս հրահանգի 15, 16, 17, և 18 հոդվածների
համաձայն, գյուղխորհուրդների կողմից մի որինակից կազ-
մած անհատական, աշխատավորական և կուլակային տըն-
տեսությունների ցուցակները ապրիլի 15-ից վոչ ուշ,
ներկայացվում են Ժողկոմխորհի Մթերման Կոմիտեյի շըը-
ջանային լիազորի միջոցով շըջործկոմի նախագահութայնը՝
քննութայն համար:

22. Շըջանային լիազորը, շըջործկոմի կողմից ցու-
ցակները հաստատվելուց հետո, 5 որվա ընթացքում, հաշ-
վում է ամեն մի տնտեսութայն կողմից պետութայնը
պարտադիր կարգով հացահատիկի հանձնման պարտավո-
րությունների չափերը՝ նշելով արդյունքները ցուցակների
մեջ: Հացահատիկի հանձնման չափը վորոշելիս Ժողկոմ-
խորհի Մթերման Կոմիտեյի շըջլիազորը զեկավարվում է
հետևյալով:

ա) շրջգործկոմի նախագահության կողմից հաստատված ցուցակով.

բ) ցուցակում ցույց տված յուրաքանչյուր անհատական տնտեսության ցանքերի տարածությունը.

գ) մենատնտեսների համար սահմանված մի հեկտարից հացահատիկի հանձնման նորմայով:

Անհատական տնտեսությունների կողմից պետությանը հացահատիկի հանձնման պարտավորությունների չափերի հաշվարկը ժողկոմխորհի Մթերման կոմիտեյի շրջանային լիազորը կատարում է ինչպես բոլոր հացահատիկային մշակույթների համար ամբողջովին վերցրած, այնպես ել ցորենի համար առանձին՝ բաշխելով բոլոր մշակույթների հանձնման հանրագումարն ըստ ամիսների:

Մթերման կոմիտեյի շրջանային լիազորը հացահատիկի հանձնման չափերի հաշվարկը վերջացնելուց հետո հանում է լրացրած ցուցակների ճիշտ պատճենները և պահում է իր գործում:

23. Անպայման արգելվում է անհատ տնտեսությունների հանդիպական պլան տալը, կամ նրանց վրա հացահատիկ հանձնելու այնպիսի պարտավորություն դնելը, վորը գերազանցնում է սահմանված հեկտարային նորման:

Ծանոթություն.— 1) Համաժողովրդական ժողկոմխորհի և Համկոմկուսի կենտկոմի ս. թ. փետրվարի 15-ի՝ «Գարնանացանի պլանի» մասին յեղած վորոշման համաձայն, մենատնտեսների կողմից նրանց տված 1934 թ. աշնանացանի և 1935 թ. գարնանացանի պլանից ավելի ցանված ցանքերը հարկազրկում են տվյալ շրջանի մենատնտեսների համար սահմանված հանձնման նորմաների 50 %-ի չափով (կիսով):

2) մենատնտեսների ցանքերի հաշվառման ժամանակ պետք է հաշվի առնել և այն ցանքերը, վորոնք կատարված են տվյալ մենատնտեսների տնամերձ հողամասերում:

III. ՊԱՐՏԱՎՈՐԱԳՐԵՐԸ ԼՐԱՅՆԵԼՈՒ ՅԵՎ ՀԱՆՁՆԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

24. Յուրաքանչյուր կոլտնտեսությանը և անհատ տնտեսությանը հանձնվում է գրավոր, պատշաճ ստորագրություններով և ժողկոմխորհի Մթերման կոմիտեյի շրջիազորի կնիքով կնքված պարտավորագիր՝ պետությանը հացահատիկ հանձնելու չափի մասին:

Կոլտնտեսության հանձնվող պարտավորագրերն ստորագրում են շրջգործկոմի նախագահը և Մթերման կոմիտեյի շրջիազորը:

Պարտավորագրերը պիտի խնամքով և լրիվ լրացնել, առանց վորեւ ջնջումների և բացթողումների: Պետությանը հացահատիկ հանձնելու պարտավորության չափն անպայման պետք է գրել տառերով:

Այս կարգով լրացրած պարտավորագրերը հանձնվում են անպայման կոլտնտեսության նախագահին կամ նրա տեղակալին:

Կոլտնտեսության նախագահը կամ նրա տեղակալը պարտավորագիրն ստանալու առթիվ ստորագրում է Մթերման շրջիազորի մոտ գտնվող ցուցակում: Անպայման պետք է ցույց տալ պարտավորագրերի հանձնման ժամկետը: (Այդ ցուցակում, բացի հացահատիկի հանձնման քանակից, պիտի ցույց տված լինի և պարտավորագրի սերիայի համարը):

Ծանոթություն.— 1. Խստիվ արգելվում է հանձնել հացահատիկը հանձնողներին ուրիշ պարտավորագիր քան այն, վոր տված են Գոսպնակի կողմից և ուղարկված են տեղերը Մթերման կոմիտեյի միջոցով:

2. Այն պարտավորագրերը, վորոնք տրվելու յեն սերմարուծական կոլտնտեսություններին, Մթերման կոմիտեյի շրջիազորները նրանց վրա նշում են «Գոսսորաֆոնդ» (Պետսորաֆոնդ), վորի համար Գոսսորաֆոնդը պատրաստում է համապատասխան քանակությամբ կնիքներ՝ «Պետսորաֆոնդ»:

25. Առանձին կոլտնտեսություններ Ձագոտգեռնոյի կամ Գոսսորտֆոնդի հացամթերման կայաններին կցելիս թույլատրվում է, յեղելով տեղի պայմաններին, կցել այս կամ այն կոլտնտեսությունը հարևան շրջանի մթերման կայանին կամ յերկու մթերման կայանների:

26. Մենատնտեսներին հանձնվելիք պարտավորագրերը լրացվում են մթերման շրջիագործի կողմից՝ համաձայն շրջագործկոմի նախագահության հաստատված ցուցակի և այդ ցուցակում նշած հացի հանձնման քանակի:

Կուլակային տնտեսություններին հանձնվելիք պարտավորագրերի վրա գրվում է կնիք՝ «Կուլակային տնտեսություն»:

27. Մթերման շրջիագործի կողմից մենատնտեսների համար լրացրած և նրա կողմից ստորագրված պարտավորագրերը մենատնտեսների մի ցուցակի հետ միասին ուղարկվում են համապատասխան գյուղխորհրդին՝ մենատնտեսներին հանձնելու համար, առաջարկելով պարտավորագրերի հանձնման մասին ստորագրել տալ այդ ցուցակում, վորի մեջ մթերման շրջիագործը նույնպես նշում է պարտավորագրերի սերիան և №-ը (ցուցակի յերկրորդ որինակը մնում է մթերման շրջիագործի մոտ):

28. Ստանալով մթերման շրջիագործից պարտավորագրերը, գյուղխորհրդի նախագահն ստորագրում է այդպիսին և յերեք օրվա ընթացքում անձամբ հանձնում է համապատասխան անհատ տնտեսության գլխավոր անձին կամ տվյալ պահին ընտանիքում նրան փոխարինող չափահաս անդամին, վերցնելով նրա ստորագրությունը, և նշելով նույն ցուցակում հանձնման ժամկետը:

29. Այն դեպքում, յերբ մենատնտեսության գլխավոր անձը կամ նրան փոխարինողը հրաժարվում է ստանալ պարտավորագիրը և ստորագրել ցուցակում, գյուղխորհրդի նախագահն այդ մասին կազմում է արձանագրություն. այդպիսով պարտավորագիրը համարվում է հանձնված և

մնում է գյուղխորհրդում, իսկ արձանագրության պատճենն ուղարկում է տվյալ մենատնտեսությանը: Միաժամանակ գյուղխորհուրդն այդպիսի մենատնտեսներին կանչում է քրեական պատասխանատվության՝ համաձայն 1933 թվի հացամթերման օրենքի 13-րդ կետի:

30. Մենատնտեսներին գյուղխորհրդի կողմից հացահատիկ հանձնելու պարտավորագիր տալուց 20 օրվա ընթացքում ժողկոմխորհի Մթերումների Կոմիտեյի շրջիագործը պարտավոր է ստուգել թե բոլոր գյուղխորհուրդներն արդյոք լրիվ հանձնել են պարտավորագրերը յուրաքանչյուր մենատնտեսին, թե վոչ:

31. Ժողկոմխորհի Մթերումների Կոմիտեյի շրջիագործը հայտնում է այն գյուղխորհրդին, վորի հողամասում գտնվում է տվյալ կոլտնտեսությունը, նույնպես և Ձագոտգեռնոյի, Սպառնոպի կամ Գոսսորտֆոնդի մթերման կայանին, վորին կցված են տվյալ գյուղխորհրդի կոլտնտեսությունները և մենատնտեսները, ամեն մի կոլխոզի հացի հանձնման քանակն ըստ առանձին մշակույթների, իսկ մենատնտեսների վերաբերյալ՝ նրանց բոլորի կողմից հացի հանձնման քանակը, նույնպես ըստ առանձին մշակույթների:

IV. ՊԱՐՏԱՎՈՐԱԳՐԵՐԻ ԿԱՏԱՐՈՒՄԸ

32. Կոլտնտեսություններին ու անհատական տնտեսություններին կողմից պետությունը հացահատիկ հանձնելու պարտավորությունների կատարման հաշվին ընդունվում են միայն հետևյալ մշակույթները՝ ցորեն, տարեկան, բակլայի բույսեր, վարսակ, գարի, կորեկ, հաճար, սերմացու վիկ:

Կոլտնտեսություններին և անհատական տնտեսություններին հացահատիկ հանձնելու ժամանակ իրավունք է վերապահվում մի մշակույթը փոխարինել մյուսով, սակայն այն պայմանով, վոր

ա) ցորենը չի կարելի փոխարինել վոչ մի այլ մշակույթով.

բ) ՀՍԽՀ Ժողկոմխորհի և ՀԿ(բ)ԿԿԿ-ի ս. թ. ապրիլի 3-ի վորոշման համաձայն, թույլատրվում է ցորենի փոխարեն հանձնել հավասար քանակությամբ կորեկ, այսինքն՝ մեկ փութ ցորենի դիմաց մեկ փութ կորեկ:

գ) նույն վորոշման համաձայն, թույլատրվում է կորեկ ընդունել տարեկանի դիմաց, համահավասար քանակությամբ:

դ) «այլ» մշակույթների հանձնման պարտավորագրերի հաշվին կարելի չէ հանձնել, հանձնողի ընտրությամբ, հետեյալ մշակույթները՝ վարսակ, դարի, յեզիպտացորեն, հնդկացորեն, կորեկ, սերմացու վիկ: Հաճախ «Այլ», մշակույթները, հանձնողի ընտրությամբ, կարելի չէ փոխարինել ցորենով:

33. Պետությանը հանձնվելիք ամբողջ հացահատիկը կոլտնտեսությունները և անհատական տնտեսությունները սեփական տարադիպ պետք է փոխադրեն Ձագոտգեռնոյի մթերման կայանները: Պետությանը պարտադիր կերպով հանձնվող հացահատիկի ընդունումը տեղի չէ ունենում Ձագոտգեռնոյի կայաններում կամ, Ձագոտգեռնոյի հանձնարարությամբ, այլ կազմակերպությունների կայաններում:

Այն դեպքում, յերբ վորպես բացառություն թույլ կտրվի ժամանակավոր, ոժանդակ խորքային (հեռավոր) կայաններ բանալ, այդ կայաններին հացահատիկ հանձնող կոլտնտեսություններից ու անհատական տնտեսություններից, Ժողկոմխորհի Մթերման Կոմիտեյի կողմից սահմանված ձևով, պարտավորություն է վերցվում այն մասին, վոր նրանք վորոշված ժամկետում և իրենց փոխադրական միջոցներով պետք է ժամանակավոր մթերման կայանները հանձնված հացահատիկը փոխադրեն Ձագոտգեռնոյի հիմնական պահեստները, վորի համար հացահատիկ հանձնողին վարձաորում են մերձ-կայարանային ու խորքային կայանների գների միջև յեղած տարբերության չափով:

34. Կոլտնտեսության և անհատական տնտեսության

համար վորոշված պարտավորությամբ հանձնվելիք հացահատիկը պետք է փոխադրվի Ձագոտգեռնոյի, Գոստորտֆոնդի կամ այլ մթերման այն կայանը, վոր մատնանշված է տվյալ կոլտնտեսության կամ անհատական տնտեսության պարտավորագրերի մեջ: Մյուս մթերման կայանները, բացի տվյալ կոլտնտեսության կամ անհատական տնտեսության համար պարտավորագրերի մեջ մատնանշվածից, իրավունք չունեն ընդունել այդ պարտավորագրի կատարման հաշվին բերած հացահատիկը:

35. Կոլտնտեսությունների և անհատական տնտեսությունների պարտավորագրերի հաշվին հանձնած հացահատիկն ընդունվում է 1935 թ. համար սահմանված պետական գների համաձայն, այսինքն 10%⁰ ավելի, քան 1934 թ. պետական գները:

36. Այն սերմաբուծական կոլտնտեսությունները, վորոնք, համաձայն ՀողԺողկոմատի կողմից ներկայացվող և Ժողկոմխորհի Մթերման Կոմիտեյի Հայաստանի Լիազորի կողմից հաստատված ցուցակի, մտնում են կայուն ցանցի մեջ վարպես մաքուր տեսակավոր սերմացու հացահատիկ ցանոդներ ու այդպիսին Գոստորտֆոնդին մատակարարողներ, կատարում են հացահատիկի հանձնման իրենց պարտավորությունները գոյություն ունեցող սերմացվի ստանդարտների համաձայն, սերմացվի կոնդիցիաներին բավարարող մաքուր տեսակի հացահատիկով:

37. Արգելվում է պարտադիր հանձնումների հաշվին ընդունել այնպիսի հացահատիկ, վոր իր մեջ հետեյալ չափերից ավելի խոնավություն է պարունակում.

ա) հացահատիկային մշակույթների նկատմամբ —

յերկաթուղային կայաններում՝ 17%⁰,

խորքային մթերման կայաններում՝ 15%⁰.

բ) վիկի սերմացվի և բակլային մշակույթների համար —

յերկաթուղային կայաններում 20%⁰

խորքային մթերման կայաններում՝ 18%⁰

դ) յեզիպտացորենի համար (չմաքրած կոթրուճնե-
րով)՝ 25⁰/₀;

38. Վորպես անորակ, չի ընդունվում պարտավորու-
թյունների դիմաց.—այն հացահատիկը, վորի աղբային խառ-
նուրդը գերազանցում է տարեկանի և ցորենի համար 5⁰/₀-ը,
մյուս հացահատիկային և բակլային մշակույթների համար՝
8⁰/₀-ը. այն հացահատիկը, վոր 2⁰/₀-ից ավելի փասակար
խառնուրդ ունի (հաճախի ժանգառ՝ 0,5⁰/₀, գեղծատերև
մատիտեղ՝ 0,1⁰/₀). այն հացահատիկը, վոր ծլած հատիկներ
ու աղբային խառնուրդ ունի՝ ընդհանուր առմամբ 15⁰/₀-ից
ավելի, նույնպես և այրված ու նեխած հացահատիկը:

Ծանոթություն.— 1-ին աստիճանի վարակված հացա-
հատիկը պիտի ընդունել Մթերման Կոմիտեյի հատուկ
թույլտվությամբ. 1-ին աստիճանի վարակված հացահատիկն
ընդունելիս կատարվում է հատուկ զեղչ՝ քանակությունից
և գնից:

39. Նման վատորակ հացահատիկ (հոդ. հոդ. 37 և 38)
հանձնելու յուրաքանչյուր փորձի դեպքում մթերման կայա-
նի վարիչը պարտավոր է արձանագրություն կազմել՝ մատնա-
նշելով կոլտնտեսության անունը կամ մենատնտեսի ազգա-
նունը, փորին պատկանում է հացահատիկի տվյալ պարտիան,
և այն անձի, վորը նման հացահատիկ է բերել: Արձանա-
գրության մի որինակը հանձնվում է քննչական մարմին-
ներին՝ հացահատիկը փչացնելու մեղավորներին հայտա-
քերելու և նրանց դատական պատասխանատվության կան-
չելու համար:

Նույնպես պատասխանատվության են կանչվում մթեր-
ման ապարատի այն աշխատողները, վորոնք մեղավոր են
վատորակ հացահատիկ ընդունելու գործում:

40. Գոյություն ունեցող գներով ընդունվում է հետե-
վյալ բազիսային կոնգրիցիաների համապատասխանող հացա-
հատիկը:

№ № բա- կարգի	ՄՇԱԿՈՒՅԹՆԵՐԻ ՁևՈՒՆԵՐԸ	Քաշը գրամ- ներով	Ծոնա- վո- թյունը	Աղբային խառ- նուրդ	Հատի- կային խառ- նուրդ
1	տարեկան	715	2 չոր է	1 տոկոս	1 տոկոս
2	ցորեն աշնան	755	»	1 »	3 »
3	ցորեն գարնան	755	»	1 »	2 »
4	ցորեն գարնան կոշտ	760	»	1 »	2 »
5	վառակ	460	»	1 »	2 »
6	գարի	610	»	2 »	2 »
7	հաճառ	—	»	2 »	2 »
8	կոբեկ	—	»	1 »	1 »
9	յեզիպտացորեն	—	խոնավ	1 »	2 »

41 Պետութայնը պարտադիր կերպով հացահատիկ
հանձնելու պարտավորության հաշվին հացահատիկ ընդու-
նելիս ամբողջովին հաշվի յե առնվում միայն այն հացա-
հատիկը, վորն իր վորակով համապատասխանում է վերո-
հիշյալ բազիսային կոնգրիցիաներին, կամ իր աղբային
խառնուրդով (բացի փասակարից) շեղվում է այդ կոնգրի-
ցիաներից 2 տոկոսից ավելի, իսկ խոնավությամբ՝ 16⁰/₀-ից
(չմաքրած յեզիպտացորենը՝ 24⁰/₀-ից) վոչ ավելի:

42. Այն դեպքում, յերբ հանձնվող հացահատիկի աղ-
բային խառնուրդի և խոնավության տոկոսն ավելի յե,
քան այն նախատեսված է վերոհիշյալ կոնգրիցիայի չափերով,
դուրս է հանվում այդ ամբողջ պարտիայից աղբային խառ-
նուրդի և խոնավության տոկոսների ավելցուկը և պլանի
դիմաց չի հաշվվում:

Հացահատիկի հանձնման պարտիայի քաշի գեղչերը
հաշվելու ժամանակ աղբային խառնուրդն ու խոնավու-
թյունը հաշվի յե առնվում առանձին:

Աղբային խառնուրդի և խոնավության այդ գեղչերի

հաշվարկը կատարվում է տվյալ պարտիայի վորակի փաստական ցուցանիշների համեմատ, հետևյալ կորացումներով:

ա) կոտորակային մասերը, մինչև կեսը ներառյալ, դուրս են գցվում.

բ) կեսից ավելի կոտորակային մասերն ընդունվում են վորպես ամբողջ տոկոսներ:

43. Կոլտնտեսությունների ու անհատական տնտեսությունների կողմից պարտավորության հաշվին միջերման կայանը հանձնած հացահատիկի համար հաշվարկ է կատարում սահմանված պետական գներով՝ կիրառելով ՌԵՖԱԿԻԽԱ (գեղջ), հացահատիկը ցածր վորակ ունենալու դեպքում:

44. Հացահատիկի վորակական գնահատումը կատարվում է ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհին կից Միջերման Կոմիտեյի հատուկ վորոշմամբ:

45. Կոլտնտեսությունների ու անհատական տնտեսությունների կողմից պետությունը պարտադիր հանձնման հաշվին հանձնված հացահատիկի հաշվները մաքրում է Զագոտգեոնոյի կայանը՝ հացահատիկը հանձնելու ժամանակ: Կոլտնտեսության ցանկությունաժը նրան հասանելիք գումարն ամբողջովին կամ մասամբ փոխանցվում է նրա ընթացիկ հաշվին:

46. Կոլտնտեսության ու անհատական տնտեսության կողմից նախորդ տարիների սերմացուների, պարենային ու կերային վարկերի դիմաց վերադարձվող հացահատիկը, նույնպես և կոլտնտեսության կողմից ՄՏ կայանի կատարած վարձատրության դիմաց արվող հացահատիկը հանձնվում է և չի հաշվվում պետությանը հացահատիկ հանձնելու պարտավորությունների կատարման դիմաց, այլ հաշվի յե առնվում վորպես հատուկ սահմանված պլանների կատարում (վարկերի վերադարձնելը, ՄՏԿ-ի աշխատանքի բնավարձի կատարում և այլն):

Կոլտնտեսության կողմից հանձնվող հացահատիկի

հաշվառումն ի հաշիվ հացահատիկի պարտադիր հանձնման կամ վարկերի վերադարձման, կամ ՄՏԿ-ի բնավարձի, կատարվում է բեռնագրերի մեջ կոլտնտեսություն կողմից արած ցուցման հիման վրա:

Կտրականապես արգելվում է ընդունման փաստաթղթի մեջ միացնել տարբեր տեսակի ընդունումները՝ հանձնումներ հացահատիկի միջերման հաշվին, հանձնումներ ՄՏԿ-ի բնավարձի հաշվին և վարկերը վերադարձնելու հաշվին:

Հանձնման վերահիշյալ տեսակի դիմաց պետք է անպայման տալ ընդունման առանձին անդորրագրեր:

47. Կոլտնտեսության կողմից պետերմֆոնդի հետ կնքած պայմանագրերի դիմաց հանձնվող հացահատիկը հաշվի յե առնվում ի հաշիվ պարտադիր կերպով հացահատիկի հանձնման պարտավորությունների կատարման:

Կոլտնտեսություններից և անհատական տնտեսություններից պետերմֆոնդի գծով ստացվող հացահատիկն ընդունվում է Գոսսորտֆոնդի միավորման կողմից, վորը գործում է Զագոտգեոնոյի հանձնարարությունամբ միայն այն կայաններում, վորոնց ցանցը հաստատված է Միջերման Կոմիտեյի Հայաստանի հանրապետական լիազորի կողմից:

V. ՊԱՐՏԱՎՈՐՄԳՐԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄԸ

48. Միակ փաստաթուղթը, վոր վկայում է կոլտնտեսությունների և մենատնտեսների կողմից պետությանը հացահատիկ հանձնելու պարտավորությունների կատարման մասին, հանդիսանում է ընդունման անդորրագիրը, վոր տրված է Զագոտգեոնոյի, Գոսսորտֆոնդի կամ այլ միջորդ կազմակերպությունների կողմից:

49. Ընդունման անդորրագիրը դուրս է գրվում յերեք որինակից՝ միջերման կայանի կողմից պարտավորագրի հաշվին ընդունած հացահատիկի յուրաքանչյուր պարտիայի համար:

Անդորրագրի լրացումը պետք է կատարվի մաքուր և խնամքով, անպայման մացնելով անդորրագրի մեջ բոլոր ցուցանիշները, վորոնք սահմանված են անդորրագրի ձևով:

50. Մթերման կայանում դուրս գրվող անդորրագրերի յերեք որինակից մեկը տրվում է հացահատիկ հանձնողին, յերկրորդը ֆուլմ է կայանի ղրամարկղում և կայանի համար արդարացուցիչ փաստաթուղթ է հանդիսանում, ինչպես նրա գրամական, այնպես ել նրա նյութական հաշվետվության համար:

Այդ անդորրագրերի յերրորդ որինակը մթերման կահանն ամեն որ ուղարկում է (սուրհանդակի միջոցով կամ պատվիրված ծրարով) մթերման կոմիտեյի շրջանային լիազորին՝ սահմանված ձևի տեղեկագրի (սվոդկա) հետ միասին, վորը կազմվում է յուրաքանչյուր վարչական շրջանի համար առանձին:

Անդորրագրերի յերրորդ որինակի հիման վրա մթերման կոմիտեյի շրջլիազորը կատարում է կոլտնտեսությունների պարտավորագրերի կատարման հաշվառումը, իսկ մենատնտեսների պարտավորագրերի կատարման հաշվառումը կատարվում է գյուղխորհուրդների կողմից մենատնտեսների անդորրագրերի համաձայն. այդպիսիները մթերման կոմիտեյի շրջլիազորն ստանալով մթերման կայանից՝ իր կողմից ուղարկում է համապատասխան գյուղխորհուրդներին:

51. Յուրաքանչյուր առանձին կոլտնտեսության պարտավորագրի կատարման հաշվառումը, ինչպես և կոլտնտեսությունների և անհատական տնտեսությունների պլանի կատարման հաշվառումը յուրաքանչյուր գյուղխորհրդի նկատմամբ ամբողջովին վերցրած, կատարում է մթերման կոմիտեյի շրջանային լիազորը՝ մթերման կայաններից նրա ստացած ընդունման անդորրագրերի պատճենների հիման վրա:

52. Կոլտնտեսությունների կողմից պետությանը հացահատիկ հանձնելու առաջադրանքի կատարման մասին կոլտնտեսությունների վարչությունների ձեռքին գտնվող պարտավորագրերի մեջ նշումներ կատարում են Մթերման կոմիտեյի շրջանային լիազորները՝ կոլտնտեսության վարչության կողմից ներկայացրած ընդունման կայանի անդորրագրերի հիման վրա՝ անպայման համեմատելով այդ անդորրագրերը շրջանային լիազորների կողմից կոլտնտեսության անձնական հաշվում կատարած գրանցումների հետ:

53. Յեթե կոլտնտեսությունների կողմից հանձնման մասին ներկայացված տվյալները չեն համապատասխանում Մթերման կոմիտեյի շրջանային լիազորի սեփական գրանցումներին, շրջանային լիազորը պարտավոր է յերեք որվա ընթացքում անմիջապես մթերման կայանում ստուգել թե իր մոտ ունեցած անդորրագրերը և թե կոլտնտեսության կողմից ներկայացված անդորրագրերը, և յեթե հայտաբերի, վոր կեղծ անդորրագրեր են տրված մթերման կայանի կողմից, կամ ներկայացված կոլտնտեսության կողմից, պարտավոր է քրեյական պատասխանատվության կանչել այդ գործում մեղավոր մարդկանց:

54. Յուրաքանչյուր առանձին անհատական տնտեսության պարտավորագրի կատարման հաշվառումը և հացահատիկի հանձնման հսկողությունը կատարվում է գյուղխորհուրդներում՝ հանձնողների անձնական հաշիվների համաձայն, վորոնց մեջ գրանցումները կատարվում են ընդունման անդորրագրերի այն պատճենների հիման վրա, վորոնք ստացվում են գյուղխորհուրդներում մթերման կայաններից՝ Մթերման կոմիտեյի շրջանային լիազորի միջոցով:

55. Պետությանը հացահատիկը հանձնելու առաջադրանքի կատարման մասին նշումներն անհատական տնտեսությունների պարտավորագրերի մեջ կատարվում են համապատասխան գյուղխորհուրդներում, հանձնողների կողմից ներկայացրած ընդունման կայանների անդորրագրերի հիման

վրա: Այդ դեպքում ներկայացրած անդորրագրերը պետք է անպայման ստուգված լինեն գյուղխորհուրդների կողմից հանձնողի անձնական հաշվի մեջ արած սեփական գրանցումների հետ, ընդունման անդորրագրերի այն պատճենների համապատասխան, վորոնք ստացվել են շրջանային լիազորների միջոցով ընդունման կայաններից:

Արգելվում է հանձնողների պարտավորագրերի վրա նշումներ կատարել՝ առանց նախորդ ստուգելու գյուղխորհրդի սեփական հաշվառման հետ:

Ստուգման ժամանակ յեթե հայտաբերվի, վոր կեղծ անդորրագրեր են տրվել կամ ներկայացվել, գյուղխորհուրդը քրեական պատասխանատվության է կանչում այդ գործում մեղավոր անձանց:

56. Հացի հանձնման պլանի կատարման հաշվառումն ամեն մի շրջանում տանում է Մթերման Կոմիտեյի շրջլիազորը:

VI. ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

57. Հիմնվելով կոլտնտեսությունների համար սահմանված հացահատիկ հանձնելու պարտավորությունների կատարման ամսական ստուգումների վրա՝ Մթերման Կոմիտեյի շրջանային լիազորը գյուղխորհուրդների միջոցով կատարում է տուգանքի գանձումն այն կոլտնտեսություններից, վորոնք սահմանված ժամկետին չեն կատարել նրանց համար սահմանված պարտավորությունները. գանձումը կատարվում է տվյալ ժամկետին պարտավորությունների չկատարված մասի շուկայական արժեքի չափով և, բացի այդ, նույնպես գյուղխորհրդի միջոցով, անվիճելի կարգով, մինչև ժամկետը լրանալը, հացահատիկով բռնագանձում է այդ կոլտնտեսություններից տարեկան ամբողջ պարտավորության չկատարած մասը:

58. Սահմանված ժամկետներից վոչ ուշ քան 5 որից, գյուղխորհրդի նախագահը, անհատական տնտեսությունների վերաբերյալ իր մոտ կատարվող հաշվառման հիման վրա, կազմում ու ներկայացնում է Մթերման Կոմիտեյի շրջլիազորին այն անհատական տնտեսությունների ցուցակները, վորոնք չեն կատարել նախորդ ժամկետին հացահատիկ հանձնելու իրենց պարտավորությունները:

59. Այն անհատական տնտեսությունների նկատմամբ, վորոնք նախորդ ամսվա ընթացքում չեն կատարել պետությունը հացահատիկ հանձնելու իրենց պարտավորությունները, Ժողովուրդի Մթերման Կոմիտեյի շրջանային լիազորը վարվում է ՀՍԽՀ Քր. որենսգրի 87-րդ հոդ. համապատասխան, այն է.

ա) իրենց պարտավորությունները չկատարած աշխատավոր անհատական տնտեսություններին առաջին անգամ, յեթե այդ թերակատարումը չարամիտ կամ խմբական բնույթ չի կրում, գյուղխորհուրդների միջոցով յենթարկում է տուգանքի՝ շուկայի գներով, պարտավորությունների թերակատարված մասի հնգապատիկի չափով և այդ տնտեսություններից ժամկետից առաջ անվիճելի կարգով բռնագանձում է հացահատիկով վոզ տարեկան պարտավորության չկատարած մասը.

բ) պետություն հանդեպ մենատնտեսների կողմից հացի հանձնման պարտավորությունները չկատարելը կրկնվելու դեպքում, ինչպես և առաջին անգամ չկատարելու դեպքում, պայմանով, յեթե այդ չարամիտ կամ խմբական բնույթ է կրում, նույնպես և այն կույակալին տնտեսություններին, վորոնք չեն կատարել իրենց պարտավորությունները, մթերման շրջլիազորը պարտավոր է վերահիշյալ տնտեսություններին, ՀՍԽՀ քրեական կոդեքսի 87-րդ հոդվածի համաձայն, դատական մարմինների միջոցով պատասխանատվության կանչել: Բացի այդ, հիշյալ

տնտեսությունները գյուղխորհուրդների միջոցով յենթարկվում են տուգանքի՝ շուկայի գներով, պարտավորությունների թերակատարման մասի հնգապատիկի չափով, և այդ տնտեսություններից, ժամանակից առաջ, անվիճելի կարգով բռնագրավվում է հացահատիկով վողջ տարեկան պարտավորության չկատարված մասը:

60. Ժողովխորհրդի Մթերման Կոմիտեյի շրջանային լիազորը պարտավոր է կատարել կոլտնտեսությունների և անհատական տնտեսությունների վրա դրված տուգանքի լրիվ հաշվառումը և ձեռք առնել բոլոր միջոցները՝ ապահովելու ինչպես նրանց վրա դրված տուգանքների գանձումը, այնպես էլ պետութայնը հացահատիկ հանձնելու վողջ տարեկան պարտավորության թերակատարած մասի ժամկետից առաջ լրիվ բռնագանձումը:

VII. ՊԵՏՈՒԹՅԱՆԸ ՀԱՅԱՆԱՏԻԿԻ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՀԱՆՁՆՄԱՆ ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ ԶԱՓԻ ԴԵՄ ԲՈՂՈՔԱՐԿԻՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

61. Կոլտնտեսությունները կարող են պետութայնը հացահատիկի պարտադիր հանձնման իրենց համար սահմանված չափի մասին բողոքարկել, Մթերման Կոմիտեյի շրջանային լիազորի միջոցով, Մթերման Կոմիտեյի հանրապետական լիազորին:

Վերջինս պարտավոր է բողոքն ստանալու որից 10 օրվա ընթացքում քննության առնել այն և իր վճռի մասին հայտնել բողոք տվող կոլտնտեսութայնը, ինչպես և Մթերման Կոմիտեյի շրջանային լիազորին և այն շրջանի շրջգործկոմի նախագահին, վորի շրջանում գտնվում է բողոք ներկայացնող կոլտնտեսությունը:

Մթերման Կոմիտեյի հանրապետական լիազորի վորոշումը կոլտնտեսութայն բողոքի վերաբերյալ վերջնական է և յենթակա չէ հետագա բողոքարկման:

62. Անհատական տնտեսությունները հացահատիկի

պարտադիր հանձնման՝ իրենց համար սահմանված չափերի դեմ կարող են բողոքարկել շրջգործկոմի նախագահությանը, վորը քննության է առնում բողոքը 7 օրվա ընթացքում, Մթերման Կոմիտեյի շրջանային լիազորի մասնակցությամբ:

Մթերման Կոմիտեյի շրջանային լիազորի հետ շրջգործկոմի նախագահության կողմից համաձայնեցրած վորոշումը վերջնական է, հետագա բողոքարկման յենթակա չէ և հայտնվում է բողոք տվողին ու համապատասխան գյուղխորհրդին:

Շրջգործկոմի նախագահության և Մթերման Կոմիտեյի շրջանային լիազորի միջև տարաձայնություն յնդած դեպքում հարցը փխադրվում է Մթերման Կոմիտեյի հանրապետական լիազորի քննարկմանը:

Վերջինիս կողմից բողոքի վերաբերյալ կայացրած վրճիւրը վերջնական է և հայտնվում է շրջգործկոմին ու Մթերման Կոմիտեյի շրջանային լիազորին, վորն իր հերթին հայտնում է այդ վճիւրը բողոք տվողին ու համապատասխան գյուղխորհուրդներին:

63. Բողոք ներկայացնելու ժամկետ սահմանված է ինչպես անհատական տնտեսությունների, այնպես էլ կոլտնտեսությունների համար 15 օր՝ պետութայնը պարտադիր հացահատիկի հանձնման պարտավորագրերը նրանց հանձնելու օրից հաշված: Այդ ժամկետը լրանալուց հետո վոյ շրջգործկոմը և վոյ էլ Մթերման Կոմիտեյի հանրապետական լիազորները քննության համար վոյ մի բողոք չեն ընդունում:

64. Այս հրահանգը տարածվում է բացառապես կոլտնտեսությունների և մենատնտեսների ցանքերի վրա: Հացահատիկի հանձնումը զանազան կազմակերպությունների ցանքերից (ՈՐՄ-եր, Անդրկոոպերացիայի, կոոպտնտեսությունների և այլն) կատարվում է հատուկ կարգով, վոր

աանձանվում և ՀՍԽՀ ժողկոմխորհի Մթերման Կոմիտեյի
կողմից:

Հատուկ կարգով կատարվում և նաև հացահատիկի
հանձնումը կոլտնտեսականների տնամերձ ցանքերից:

Ժողկոմխորհին կից Մթերման Կոմիտեյի
Հայաստանի լիազոր՝ Ա. ՅԵՍԱՅԱՆ

Վահագն՝ Ար. Գրիգորյան

Տեխ. բմբադեր՝ Լ. Մուրադյան

Սրբազրի՝ Խ. Այվազյան

Գլավլիտի լիազոր № Գ-118

Հրատ. № 240, պատվեր № 423, տիրաժ 1000

Հանձնվել և արտադրություն 1935 թ. հունիսի 27-ին

Ստորագրվել և աղելու 1935 թ. հունիսի 8-ին

Գյուղհրատի ազարան, Յերեան, Նալբանդյան 11

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0238252

54.862